

А.Г.МИХАЙЛИК,
кандидат педагогічних наук,
професор Миколаївського
міжрегіонального інституту розвитку
людини ВНЗ «ВМУРОЛ “Україна”»,
м. Миколаїв

КУЛЬТУРА ЯК СПОСІБ ЛЮДСЬКОГО ІСНУВАННЯ

Культура є дивним, загадковим творінням поряд з живою природою, тваринами і рослинами. Вона не випускає людину зі своїх обіймів ніколи. Там, де немає культури – не має людини. Людина живе завдяки природі і культурі. Культура – це широкий історично-природний шлях людства, по якому йшли наші пращури, йдемо ми і підуть наші нащадки. Іншого шляху у людей немає.

Культура – це головна умова, головне середовище не тільки фізичного існування людей, але й засіб духовного розвитку людства, прогресу, суспільства. Тваринний світ позбавлений прогресу, творчого розвитку, тому що не має культури. Травини не можуть змінювати середовище свого існування, вони адаптовані до нього генетично. Людина за умови розуму, творчого осмислення навколишнього світу може пристосуватись до будь-якого середовища, навіть до космосу.

Найбільш гострою проблемою для людей на сучасному етапі є взаємодія культури з природою. Культура кардинально змінила відношення людей до природи. На жаль, дуже часто людська діяльність приводить до знищення природи, її унікальних видів. В цьому плані виникає парадокс: людина може знищувати, змінювати природу, але відновити те, що вже втрачено, людина не може. Це не під силу її розуму і творчості. Процес загострення відношень культури і природи породив досить оптимальне, нове визначення культури: культура – це перш за все історичне відношення людей до природи.

На сучасному етапі головним питанням культурологічних наук є питання органічної єдності культури і природи на відміну теоріям ХХ ст., коли існувала теза: «Культура є те, що не природа». Такий погляд приводив до повного розриву відношень культури і природи, до спроби поставити культуру вище природи, за рахунок культури виправити «недоліки» природи.

Видатні вчені завжди відстоювали думку про те, що поява культури і цивілізації не є випадковою, а закономірністю самої природи (В.І. Вернадський). Е. Кант вважав, що цілі, які реалізує культура – то є цілі природи. Це дуже важлива і сучасна думка. В цьому плані потрібно загострити увагу на тому, що культура вийшла з природи, що «культура – це друга природа». В культурі все взято від природи: фарби, музичні звуки, матеріали для скульптур тощо. Культура сама по собі унікальна, вона є способом існування розумної людини в природі. Задача культури – підняти моральний рівень людей по відношенню до природи, виховати в людях бережливе, гуманістичне ставлення до природи, зняти велике навантаження на природу як на матеріально-естетичне ставлення до природи.